

76.การเปรียบเทียบวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการใช้ใบเตยระหว่างพื้นที่โพลินีเซียในฮาวายกับประเทศไทยในแถบชายฝั่งทะเลอันดามัน

ผู้แต่ง: สราวุธ กลิ่นสุวรรณ, ภูวนาท รัตนรังสิกุล

สาขาวิชา : ศิลปะการออกแบบเชิงวัฒนธรรม

ปีที่สร้างผลงาน : 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวัฒนธรรม และภูมิปัญญาการใช้ใบเตยระหว่างพื้นที่โพลินีเซียในรัฐฮาวายกับประเทศไทยในแถบชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยใช้วิธีการวิจัยจากการทบทวนเอกสาร และข้อมูล รวมทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะในพื้นที่ฝั่งอันดามัน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษารูปเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านพฤกษศาสตร์พื้นถิ่น ต้นเตยประเภทใบมีหนามเติบโตในแถบชายฝั่งในฮาวายมีสายพันธุ์หลักคือ *Pandanus tectorius* ในไทยมีสายพันธุ์ *Pandanus Odorifer* บ้างก็เรียก *Pandanus Odoratissimus* ใบมีลักษณะเหนียว มันวาว เมื่อแปรรูปเป็นเส้นตอกสำหรับหัตถกรรมมีคุณสมบัติยืดหยุ่น เหนียว ทนแดด ไม่ขึ้นรา ซึ่งทั้ง 2 พื้นที่ต่างก็มีการนำใบเตยมาใช้งานเพื่อการดำรงชีวิต 2) ด้านสังคม และวัฒนธรรม แม้ว่าในฮาวายมีการใช้ใบเตยมาทั้งในเชิงสถาปัตยกรรมท้องถิ่น การทำใบเรือ แต่สิ่งที่เหมือนกันทั้ง 2 พื้นที่ คือ การผลิตเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน และในพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งการใช้เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรมแทนเงินตรา สืบทอดภูมิปัญญาโดยการเรียนรู้จากครอบครัว และครูผู้สอน ถึงแม้ปัจจุบันจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และเศรษฐกิจ แต่ทั้ง 2 พื้นที่ก็ต่อยอดภูมิปัญญาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม แถบอันดามันมีภูมิปัญญาการตัดต้นเตยโดยรักษาต้นเตยให้สามารถใช้ในลักษณะหมุนเวียน การคุกคามของแมลงที่ส่งผลต่อต้นเตยซึ่งมีผลกระทบต่อช่างสานในฮาวาย การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตรในแถบอันดามัน ทำให้เกิดการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ผืนป่าชายฝั่ง ซึ่งยังประโยชน์ต่อการสืบทอดวัฒนธรรมเตยให้อยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ใบเตย, ภูมิปัญญา, วัฒนธรรม, อันดามัน, ฮาวาย